

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 390/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária STAHOVCOVÁ, s.r.o., Karpatská 6, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30P/228/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. apríla 2025 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje uložiť príkaz okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznať jej finančné zadosťučinenie 5 000 eur, ako aj nahradiť jej trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že 8. novembra 2023 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, ktorým sa dožadovala zverenia maloletej dcéry do svojej osobnej starostlivosti (napadnuté konanie vedené okresným súdom).

3. Sťažovateľka zároveň doručila 8. novembra 2023 návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktorý bol 10. novembra 2023 pripojený k sp. zn. 30P/228/2023.
4. Uznesením z 10. októbra 2024 bol návrh sťažovateľky na rozvod a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode pôvodne zapísaný pod sp. zn. 30P/228/2023 vylúčený na samostatné konanie (konanie vedené v súčasnosti pod sp. zn. 3P/176/2024).
5. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 21. novembra 2024, bolo vykonávané dokazovanie a výsluch účastníkov konania. Pojednávanie bolo odročené na 20. február 2025 z dôvodu nutnosti zistenia skutočností týkajúcich sa závislosti otca.
6. Pojednávanie nariadené na 20. február 2025 bolo zrušené z dôvodu nezabezpečenia podkladov od otca a Odborného liečebného ústavu psychiatrického, n. o., Predná Hora.
7. Pojednávanie nariadené na 27. marec 2025 sa neuskutočnilo z dôvodu, že v inej súvisiacej veci tých istých účastníkov (konanie vedené pod sp. zn. 3P/176/2024) sa na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť skôr, nedostavil otec.
8. Obdobne pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 17. apríl 2025, bolo odročené na 22. máj 2025 z dôvodu, že v inej súvisiacej veci totožných účastníkov (konanie vedené pod sp. zn. 3P/176/2024), v ktorej bol nariadený termín pojednávania skôr, sa nedostavila svedkyňa (stará matka maloletej), ktorej výsluch okresný súd považoval za potrebný k vyriešeniu otázky úpravy styku otca s maloletou v napadnutom konaní.
9. Na pojednávaní 22. mája 2025 bol vyhlásený rozsudok, ktorým bola maloletá zverená na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti sťažovateľky, zároveň bolo rozhodnuté, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní zastupovať maloletú a spravovať jej majetok. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej a zároveň bolo rozhodnuté o zameškanom výživnom. Na žiadosť oboch rodičov nebol upravený styk otca s maloletou dcérou.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka zdôrazňuje, že predmetom napadnutého konania je úprava práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu, ako aj rozvod manželstva a úprava práv a povinností na čas po rozvode. Ide podľa sťažovateľky o nesprávny spôsob vedenia, pričom okresný súd bude musieť vec rozhodnúť jedným rozsudkom.
11. Vo veci bolo vykonaných niekoľko pojednávaní, no bez vydania meritórneho rozhodnutia. Od začiatku konania uplynulo už 18 mesiacov, pričom ide o pomerne jednoduchú vec. Sťažovateľka preukázala v napadnutom konaní závislosť otca od alkoholu, ktorá mu bráni sa o maloletú dcéru riadne postarať. Navrhla vykonanie znaleckého dokazovania v tomto smere, no okresný súd dokazovanie nenariadil.
12. Trvanie právnej neistoty v spojitosti s obmedzenou možnosťou styku otca s maloletou dcérou podľa sťažovateľky zasiahlo do práva na starostlivosť o maloletú a jej výchovu a na rodinný život (čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru).

13. Priznanie finančného zadost'učinenia s'ťažovateľka odôvodňuje tým, že zdĺhavé konanie prispelo k prehlbeniu krízy rodinných vzťahov, finančnému strádaniu pri starostlivosti o maloletú a strádaniu aj vo vzťahu k jej rodinným pomerom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

14. V úvode tejto časti rozhodnutia sa ústavný súd zaoberal identifikáciou predmetu konania, prihliadajúc pritom na odôvodnenie obsiahnuté v ústavnej s'ťažnosti.

15. S'ťažovateľka v petite ústavnej s'ťažnosti síce namieta aj porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý identifikuje ako základné právo na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, no obsahom citovaného čl. 46 ods. 1 ústavy je možnosť každého domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, nie však právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktoré je obsahovou súčasťou čl. 48 ods. 2 ústavy.

16. Berúc do úvahy nielen petit, ale aj odôvodnenie ústavnej s'ťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, a zohľadňujúc podstatu označených ustanovení ústavy a dohovoru, ústavný súd ustálil, že predmetom ústavného prieskumu je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

17. Námietku o porušení čl. 41 ods. 4 ústavy, ktorá je obsiahnutá výlučne v odôvodnení ústavnej s'ťažnosti bez toho, aby sa premietla do petitu, t. j. návrhu na rozhodnutie vo veci, ústavný súd posúdil iba ako súčasť argumentácie s'ťažovateľky.

18. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je námietka existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní vedenom okresným súdom, ako aj porušenie práva na rešpektovanie rodinného života.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

19. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

20. Dôvodom na odmietnutie ústavnej s'ťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je (aj) zistenie, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

21. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať

a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou (m. m. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, a to právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie subjektu (účastníka konania) a postup samotného súdu.

23. Z vyžiadaného súdneho spisu nevyplývajú skutočnosti skutkovej či právnej zložitosti veci. Je však nepochybné, že predmet konania pred všeobecným súdom je spätý s nárokmi uplatňovanými vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, takže postup vo veci konajúceho súdu si vyžaduje aplikáciu mimoriadnej starostlivosti a pozornosti v záujme zaistiť efektívny a rýchly postup tak, aby bol účel súdneho konania naplnený (m. m. I. ÚS 49/2015). Aj v konaniach, ktoré si vyžadujú mimoriadnu starostlivosť, je však nevyhnutné vnímať posúdenie veci z pohľadu existencie zbytočných prieťahov cez prizmu konkrétnych okolností (IV. ÚS 361/2021).

24. Pri posúdení kritéria správania účastníka konania ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním k predĺženiu napadnutého konania neprispela.

25. Z úkonov realizovaných v napadnutom konaní vyplýva plynulosť postupu okresného súdu, ktorý po podaní návrhu sťažovateľkou v novembri 2023 vykonával procesné úkony ustanovenia kolízneho opatrovníka maloletej, ako aj vzájomného doručovania návrhu a vyjadrení k nemu zo strany účastníkov konania. Okresný súd si zároveň zabezpečil vykonanie prešetrenia pomerov v rodine maloletej. V januári 2024 sa uskutočnilo informatívne stretnutie účastníkov konania, na ktorom nedošlo k uzavretiu rodičovskej dohody.

26. Od januára 2024 do októbra 2024 síce ústavný súd identifikoval obdobie nečinnosti okresného súdu, do vymedzeného obdobia však spadá aj čas, v rámci ktorého otec absolvoval liečenie v špecializovanom ústave (júl 2024 až október 2024), čo predstavuje objektívnu prekážku pre nariadenie pojednávania.

27. Z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že vo veci sa uskutočnilo prvé pojednávanie v novembri 2024, na ktorom okresný súd začal vykonávať dokazovanie a ktoré bolo odročené z dôvodu zistenia skutočností týkajúcich sa liečebného procesu absolvovaného otcom na február 2025.

28. Nasledujúce obdobie je poznačené úkonmi rušenia nariadených pojednávanií, resp. ich odročení na iný dátum, a to z dôvodov, ktoré možno nepochybné považovať za objektívne, t. j. také, ktoré neboli ovplyvniteľné, resp. spôsobené samotným okresným súdom. Pojednávanie, ktoré bolo nariadené na február 2025, bolo zrušené z dôvodu nepredloženia vyžiadaných dokladov týkajúcich sa liečebného procesu dožiadaným ústavom a otcom a pojednávania nariadené následne na marec 2025 a máj 2025 boli rušené z dôvodu, že sa na tieto nedostavili otec a predvolaná svedkyňa, pričom ich účasť bola pre rozhodnutie súdu nevyhnutná.

29. Podstatnou pre posúdenie existencie zbytočných prietáhov je aj skutočnosť, že v napadnutom konaní bol na pojednávaní 22. mája 2025 vyhlásený rozsudok, ktorý sa v súčasnosti doručuje účastníkom konania.

30. Konfrontujúc argumentáciu sťažovateľky, ústavný súd k námietke nesprávneho vedenia konania (bod 10 tohto uznesenia) konštatuje, že predmetom konania po vylúčení veci na samostatné konanie nie je rozvod manželstva a úprava práv a povinností k maloletej na čas po rozvode (bod 4 tohto uznesenia), ako to uvádza sťažovateľka, čo zakladá *prima facie* nedôvodnosť námietky sťažovateľky.

31. Pokiaľ sťažovateľka argumentuje, že navrhla vykonať znalecké dokazovanie, no okresný súd tomuto návrhu dosiaľ nevyhovел, čo má podľa jej názoru preukazovať neefektívny postup okresného súdu, ústavný súd z rozsudku okresného súdu z 22. mája 2025 zistil, že znalecké dokazovanie nebolo okresným súdom nariadené z dôvodu, že otec na pojednávaní upustil od požiadavky úpravy styku s maloletou. Sťažovateľka pritom požiadavku znaleckého dokazovania vzniesla práve v kontexte prípadnej úpravy styku otca s maloletou. Ani táto námietka sťažovateľky preto nie je dôvodná.

32. Už identifikované procesné úkony vykonávané okresným súdom, ako aj vyhodnotenie námietok sťažovateľky vedú ústavný súd k záveru, že v postupe okresného súdu sa nevyskytli také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie záveru, že v napadnutom konaní vedenom okresným súdom došlo k vzniku zbytočných prietáhov.

33. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci, berúc do úvahy skutočnosť, že napadnuté konanie trvá od novembra 2023, pričom vo veci bolo v máji 2025 vydané meritórne rozhodnutie, ktoré sa v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti doručuje účastníkom konania, ústavný súd ústavnú sťažnosť, nezistiac existenciu takejto prietáhu, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako zbytočný prietáh, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

34. Sťažovateľka v príčinnej súvislosti s existenciou zbytočných prietáhov v napadnutom konaní namieta aj porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že neexistencia možnosti vyslovenia porušenia práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vylučuje možnosť vyslovenia porušenia označeného práva. Relevantnú časť ústavnej sťažnosti preto ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v ústavnej sťažnosti.

36. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie ústavného súdu nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa príslušných ustanovení zákona o ústavnom súde, a preto v budúcnosti nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok

za predpokladu zotrvania na stanovisku, že v jej veci dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú ústavnú s'ťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu